

УДК 005.591.6:37.091.217

DOI: 10.37128/2411-4413-2019-6-20

**ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТУВАННЯ В РОЗВИТОК
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ЗА УМОВ
ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ ©**

**ГРИЩУК Н.В.,
асистент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Вінницький національний
аграрний університет
(Вінниця)**

В статті розглядаються питання фінансового забезпечення інноваційної діяльності через призму конкурентоспроможного розвитку сільськогосподарських підприємств та науково-технологічних структур, як важливого фактора розвитку інноваційної інфраструктури аграрної сфери.

Визначено важливість та значення в забезпеченні конкурентоспроможного розвитку сільськогосподарських підприємств фінансової забезпеченості та результативності використання фінансових ресурсів, а також основні особливості інноваційних процесів в аграрному секторі. Проведено дослідження сучасного стану державної підтримки інноваційно-інвестиційного розвитку АПК України.

Виявлено проблемні аспекти, що стримують розвиток вітчизняних сільськогосподарських підприємств та акцентовано увагу на необхідності впровадження інноваційних технологій.

Встановлено, що інноваційно-інвестиційний розвиток є єдиною реальною основою соціально-економічних перетворень в аграрній галузі, виходу на нову траєкторію розвитку та конкурентоспроможності національного продукту.

Запропоновано, задля конкурентоспроможного функціонування сільськогосподарських підприємств, імплемувати державну підтримку галузі АПК й Концепцію реформування і розвитку аграрної освіти та науки розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності може забезпечити динамічний розвиток галузі. Головною умовою має стати безперервне оновлення технологій і широке використання новітніх наукових розробок їх позитивної фінансової результативності та розвитку, впроваджувати у виробництво сучасних, адаптованих до українських регіональних умов технологій, а також інновацій.

Ключові слова: консорціум, інновації, фінансові ресурси, конкурентоспроможний розвиток, аграрний бізнес, дорадництво.

Рис.: 1. Табл.: 4. Літ.: 12.

**PECULIARITIES OF INVESTMENT IN AGRICULTURE DEVELOPMENT IN THE
CONDITIONS OF STRENGTHENING COMPETITION**

**HRYSCHUK Nadya,
Assistant of the Department of Finance,
banking and insurance
Vinnitsa National Agrarian University**

The article discusses the issues of financial support for innovation through the prism of the competitive development of agricultural enterprises and scientific and technological structures as an important factor in the development of the innovation infrastructure of the agricultural sector.

The importance and importance in ensuring the competitive development of agricultural enterprises of financial security and efficient use of financial resources, as well as the main features of the innovation processes in the agricultural sector are identified. A monographic study of the current state of state support of innovation and investment development of the agro-industrial complex of Ukraine has been conducted.

Low investment attractiveness in innovative technologies and equipment of the agro-industrial complex was noted due to the unstable situation in the country and an imperfect legislative base.

Identified problem aspects that constrain the development of domestic agricultural enterprises and focused on the need to introduce innovative technologies.

It has been established that innovation and investment development is the only real basis for socio-economic transformations in the agricultural sector, access to a new trajectory of development and competitiveness of the national product.

It is proposed, for the competitive functioning of agricultural enterprises, to implement the state support of the agricultural sector and the Concept of reforming and developing agricultural education and the science of developing innovation and investment activity can ensure the dynamic development of the industry. The main condition should be the continuous updating of technologies and the widespread use of the latest scientific developments of their positive financial performance and development to introduce into the production of modern technologies adapted to the Ukrainian regional conditions, as well as innovations.

Keywords: consortium, innovations, financial resources, competitive development, agricultural business.

Fig.: 1. Tabl.: 4. Ref.: 12.

ОСНОВНЫЕ СУБЪЕКТЫ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УСЛОВИЯХ КОНКУРЕНТНОЙ СРЕДЫ

ГРИЦУК Н.В.

*ассистент кафедры финансов,
банковского дела и страхования,*

Винницкий национальный аграрный университет

В статье рассматриваются вопросы финансового обеспечения инновационной деятельности через призму конкурентоспособного развития сельскохозяйственных предприятий и научно-технологических структур, как важного фактора развития инновационной инфраструктуры аграрной сферы.

Определены важность и значение в обеспечении конкурентоспособного развития сельскохозяйственных предприятий финансовой обеспеченности и результативности использования финансовых ресурсов, а также основные особенности инновационных процессов в аграрном секторе. Проведено монографическое исследование современного состояния государственной поддержки инновационно-инвестиционного развития АПК Украины.

Отмечено низкую инвестиционную привлекательность в инновационные технологии и технику АПК-за нестабильной ситуации в стране и несовершенную законодательную базу.

Выявлены проблемные аспекты, сдерживающие развитие отечественных сельскохозяйственных предприятий и акцентировано внимание на необходимости внедрения инновационных технологий.

Установлено, что инновационно-инвестиционное развитие является единственной реальной основой социально-экономических преобразований в аграрной отрасли, выхода на новую траекторию развития и конкурентоспособности национального продукта.

Предложено, для конкурентоспособного функционирования сельскохозяйственных предприятий, имплементировать государственную поддержку отрасли АПК и Концепцию реформирования и развития аграрного образования и науки развития инновационно-инвестиционной деятельности может обеспечить динамичное развитие отрасли. Главным условием должно стать непрерывное обновление технологий и широкое использование новейших научных разработок их положительной финансовой результативности и развития внедрять в производство современных, адаптированных к украинским региональным условиям технологий, а также инноваций.

Ключевые слова: консорциум, инновации, финансовые ресурсы, конкурентоспособный развитие, аграрный бизнес.

Рис.: 1. Табл.: 4. Лит.: 12.

Постановка проблемы. Щаблі, яких досягла протягом років українська економіка, ставлять перед підприємствами аграрної сфери шерех нових завдань щодо реалізації ідей, насамперед, у сферах, що пов'язані із підвищенням інвестиційної та інноваційної активності. Під впливом все зростаючої внутрішньої і зовнішньої конкуренції інвестиції та інновації стають чи не найважливішим елементом управління на аграрному підприємстві. Нові ідеї і продукти, прогресивні технології та організаційні рішення дедалі більшою мірою визначають успіх діяльності агросфери, забезпечуючи в конкурентному середовищі їх виживання та фінансову стабілізацію. Впродовж десятиліть аграрний сектор є важливим елементом української економіки, від рівня розвитку якого залежить економічна стабільність, зростання добробуту, якісне та комфортне життя населення й продовольча безпека держави загалом. Інвестиційна діяльність є одним з трендових компонентів поступального розвитку соціуму, й в поєднанні з інноваціями постає як вагома сторона науково-технічного прогресу створюючи умови для конкурентоспроможного розвитку як окремо аграрної галузі, так і економіки в цілому. Такі поступи визначальною мірою залежать від їх фінансових можливостей й термінами окупності проєктів. За

недостатності фінансових ресурсів, суб'єкти господарювання вдаються до залучення фінансування чи підтримки інноваційних проєктів. Тому дослідження особливостей інвестування в розвиток сільського господарства за умов посилення конкуренції є актуальними і своєчасними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми та питання теоретичного та практичного спрямування з питань фінансового забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності ґрунтовно досліджують в фундаментальних працях корифеї аграрної науки О. Гудзинський [1], О. Гудзь [2], О. Дацій [4], О. Жидяк [5], Г. Калетник [6], П. Саблук [8] та інші науковці. Проблемні питання та творчий доробок щодо фінансово-економічних проблем інноваційного розвитку вдосконалюються провідними вченими-економістами, серед яких: В. Курило [7], О. Голубовська [3], О. Шпикуляк [8]. Попри їх вагомий внесок у вивчення даної проблематики, питання потребують подальшого розвитку, що й обумовило актуальність та значущість теми наукової публікації.

Мета та завдання дослідження. Комплексно дослідити фінансового забезпечення інноваційної діяльності в умовах конкурентного середовища та їх впровадження у практику діяльності сільськогосподарських підприємств України та Вінниччини.

Вклад основного матеріалу дослідження. Конкурентоспроможний розвиток аграрного сектору економіки України в умовах глобалізації потребує розробки та впровадження механізмів фінансування, які б в повній мірі задовольняли потреби аграріїв у фінансових ресурсах, залучали інноваційні продукти. На сьогодні економічний розвиток та відновлення аграрного виробництва потребують значних грошових, матеріальних, інтелектуальних та інших вкладень. Інвестиції у такій ситуації проявляють себе як провідне джерело фінансування, та стають визначальним чинником розвитку аграрних підприємств.

Сьогодні сільське господарство позиціонується як системоутворююча складова національної економіки, що формує продовольчу та у визначених межах економічну, екологічну й енергетичну безпеку. Впродовж останніх років вітчизняна економіка підтримується переважно за рахунок аграрного сектору. Для повноцінної роботи підприємства сільського господарства потребують фінансування своєї поточної діяльності, впровадження новітніх технологій, страхування наявних ризиків, розбудови торговельної та транспортної інфраструктури. З цією метою використовуються власні та залучаються нові фінансові ресурси, до яких належать:

- бюджетні асигнування, які виділяються на загальнодержавному й місцевому рівнях;
- кошти спеціальних позабюджетних фондів фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, які утворюються підприємствами, регіональними органами управління, іншими організаційними структурами;
- власні ресурси підприємств (промислові інвестиції із прибутку й у складі витрат виробництва);
- фінансові ресурси різних типів комерційних структур (інвестиційних компаній, комерційних банків, страхових об'єднань, холдингових фінансово-промислових груп тощо);
- кредитні ресурси спеціально уповноважених державою інвестиційних установ (банків);
- ресурси національних і зарубіжних наукових фондів, інноваційних, венчурних фондів;
- приватні накопичення фізичних осіб [3, с. 267].

Запорукою стабільного функціонування і впровадження інноваційного процесу в діяльність будь-якого господарюючого суб'єкта АПК є фінансове забезпечення. У своєму розумінні поняття фінансового забезпечення є можливістю забезпечення діяльності суб'єкта господарювання необхідними фінансовими ресурсами [2]. Сутність досліджуваного поняття зводиться до «системи джерел фінансування, що включає кошти державного та місцевих бюджетів; кошти страхових фондів; кредити; власні кошти юридичних і фізичних осіб; добровільні внески; інші кошти» [6]. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в АПК, на наш погляд, полягає у сукупності можливостей суб'єктів господарювання щодо формування фінансових ресурсів у необхідних обсягах у визначений час та ефективно їх використання для реалізації інноваційних проєктів. Здатність суб'єктів АПК акумулювати достатній обсяг фінансових ресурсів для реалізації інноваційних задумів впливає на швидкість виведення інновації на ринок, а отже, на її комерційний успіх.

Представлена значна наявність фінансових інструментів на фінансовому ринку України дозволяє представникам аграрного бізнесу обирати нові шляхи фінансового забезпечення з метою їх конкурентоспроможного розвитку. Адже агропромисловий комплекс формує сьогодні 12-13% без переробки, з переробкою - додатково 4%, валова додана вартість в структурі складає 12,1% (рис.1). Надаючи робочі місця населенню більш ніж 17%, досягаючи поступового економічного росту.

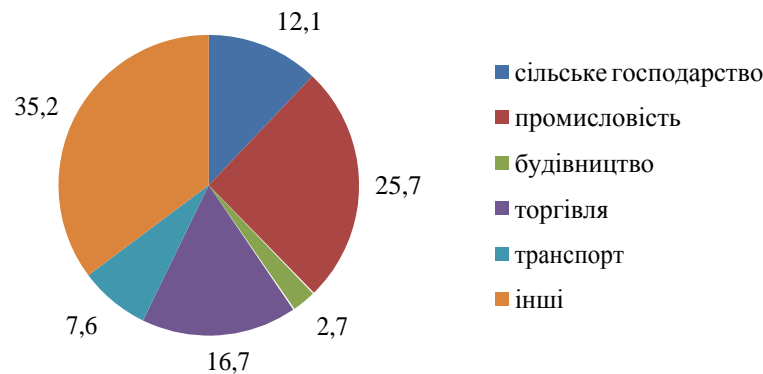

Рис.1. Структура валової доданої вартості в Україні за 2017 р.

Джерело: [11]

Інноваційна діяльність, що здійснюється на основі прогресивних науково-технічних досягнень є головним інструментом подолання кризових явищ, стабілізації і зростання економіки та підвищення конкурентоспроможності підприємств АПК. Надійну платформу для інноваційного розвитку створюють економічні суб'єкти, що здійснюють інноваційну діяльність з метою отримання вигод.

Таблиця 1.

Фінансове забезпечення інноваційної діяльності 2013-2017р.р.

Показники	Роки					Зміна 2017р до 2013р (+,-)
	2013	2014	2015	2016	2017	
1. Кількість організацій, які виконують наукові дослідження і розробки, од.	1143	999	978	972	963	-180
2. Обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт, млн. грн.	11781,1	10950,7	12611,0	11530,7	13379,3	1598,2
3. Питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП, %	0,8	0,69	0,64	0,63	0,61	-0,19
4. Загальна кількість науковців, осіб	77853	69404	63864	78186	94274	16421
5. Питома вага підприємств, що займалися інноваціями, %	16,8	16,1	17,4	18,9	19,5	2,7
6. Загальна сума витрат на фінансування інноваційної діяльності, млн. грн., у т. ч.	9562,6	7695,9	13813,7	23229,5	9117,5	-445,1
– за рахунок власних коштів, % до загальної суми	72,9	85,0	97,2	94,7	84,5	11,6
– за рахунок коштів Державного бюджету України, % до загальної суми	0,3	4,5	0,4	0,8	2,5	2,2
– за рахунок коштів іноземних інвесторів, % до загальної суми	13,1	1,8	0,4	0,2	1,2	-11,9
– інші джерела фінансування	13,7	8,7	2,0	4,3	11,8	-1,9
7. Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	12,9	12,2	15,2	16,6	14,3	1,4
8. Питома вага реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промисловості, %	3,3	2,5	1,4	1,8	2,6	-0,7

Джерело: [11]

Аналізуючи обраний лаг, використовуючи дані табл.1, можна відзначити суттєві зміни в їх структурі протягом аналізованого періоду. Так, упродовж 2013-2017 рр. спостерігається суттєве зменшення організацій, що задіяні дослідженнях і наукових розробках. Стосовно фінансових ресурсів, - у 2017 році їх було витрачено 9117,5 млн. грн., що є найменшою сумою проти 2016 року й відповідно проти 2013 року - 445,1 млн. грн. Частка витрат на інноваційну діяльність від ВВП дає нам підстави засвідчити низький рівень фінансування. Загалом, аналізуючи фінансове забезпечення інноваційної діяльності, можна констатувати, що основним напрямом фінансування виступають власні кошти, питома вага яких за цей період коливалась від 72% у 2013 році до 94% у 2016 році й досить не значного зменшення у 2017 році - у 2,86 рази.

Негативним явищем залишається низька питома вага в обсягах фінансування інноваційної діяльності підприємств коштів Державного бюджету та зовнішнього фінансування, у тому числі коштів іноземних інвесторів. За рахунок коштів іноземних інвесторів протягом кризових 2013-2017 рр. частка іноземного фінансування сягає доволі низьких позицій (у 2013 р. - 13,1%; у 2014 р. - 1,8%; у 2015 р. - 0,4%; у 2016 р. - 0,2%; у 2017р.-1,2%). Така ситуація носить деструктивний характер, що в певній мірі перешкоджає вітчизняному агровиробнику займатись виготовленням власного продукту.

Дані явища можна пояснити нестабільністю воєнно-політичної та фінансово-економічної ситуації, низькою інвестиційною привабливістю економіки України, та впливу шерегу інших деструктивних факторів, і одним чи не з головних - є питання ринку землі.

Сьогодні досить гостро стоїть питання у фінансуванні, тому варто проаналізувати динаміку розвитку капітальних інвестицій, що обумовлює детальне дослідження визначення сутності та функцій фінансового забезпечення інноваційної діяльності.

Вирішенням фінансово-економічних проблем сільськогосподарських підприємств України й Вінниччини є створення сприятливих умов для розвитку, поступальних результативних зрушень у народному господарстві, підвищення якісних показників господарської діяльності, забезпечення конкурентоспроможного середовища у розрізі задіяння капітальних інвестицій (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка розвитку капітальних інвестицій в Україні

Показники	Роки					Зміна 2017 р до 2013 р. (+,-)
	2013	2014	2015	2016	2017	
ВВП, млн.грн.	1454931	1566728	1979458	2383182	2982920	205,02
Капітальні інвестиції, усього, млн.грн.	249873,4	219419,9	273116,4	359216,4	448461,5	179,47
Загальна сума до ВВП,%	17,17	14,00	13,79	15,07	15,03	87,3
Сільське господарство, лісове господарство, рибне господарство, млн.грн.	18587,4	18795,7	30154,7	50484,0	64243,3	345,62
Загальна сума до ВВП,%	1,27	1,19	1,52	2,11	2,15	168,2

Джерело: [11]

Дослідження розвитку капітальних інвестицій в сільське господарство України у 2013-2017 роках дає підстави нам свідчити про поступове зростання вкладень в АПК. Водночас частка інвестицій в сільське господарство України в загальній сумі капітальних інвестицій в 2017р. порівняно з 2013р. зростає з 7,4% до 14,3% що свідчить про зростання загальної значущості галузі на фоні суттєвого зниження інвестицій в економіку України.

Таблиця 3

Динаміка розвитку капітальних інвестицій у Вінницькій області

Показники	Роки					Зміна 2017 р до 2013р (+,-)
	2013	2014	2015	2016	2017	
Всього, млн. грн.	6,1	5,7	7,4	8,3	11,7	5,6
Сільське господарство, лісове господарство, рибне господарство, млн. грн	1,3	1,5	2,2	3,3	4,6	3,3
Сільське господарство ,мисливство та надання пов'язаних із ними послуг, млн. грн	1,2	1,5	2,1	3,3	4,5	3,3

Джерело: [11]

Дані дослідження, подані в табл. 3, дають нам можливість констатувати, що протягом досліджуваного періоду, з 2013 по 2017 роки є позитивні поступи у розвитку Вінницької області.

Інноваційно-інвестиційний розвиток є єдиною реальною основою соціально-економічних перетворень в аграрній галузі, виходу на нову траєкторію розвитку та конкурентоспроможності національного продукту. На підставі аналізу досвіду розвинених країн можна спостерігати, що

підвищення ефективності агропромислового виробництва досягається переважно за рахунок активізації інноваційної діяльності, а саме успішного функціонування науково-технічної сфери галузі. Кінцевим результатом інноваційної діяльності є створення інновацій та їх освоєння безпосередньо у виробництві, що буде сприяти систематичному і більш прогресуючому організаційно-економічному, технічному і технологічному відновленню агропромислового виробництва і підвищенню його ефективності [5, с. 81].

Основними генераторами інновацій в АПК є великі наукові установи, які, як правило, відокремлені від сільськогосподарських товаровиробників на всіх рівнях. Відсутність чіткого й науково обґрунтованого організаційно - економічного механізму передачі досягнень науки сільськогосподарським товаровиробникам зумовлює істотне відставання галузі з освоєння інновацій у виробництві [7, с. 90].

За таких умов, з метою суттєвого покращення й подальшого підтримання інноваційної діяльності в галузі сільського господарства вважаємо за альтернативне джерело підтримки інноваційної діяльності у сільському господарстві, що подана Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» [10], (табл. 4).

Таблиця 4.

Аналіз розподілу видатків бюджету по галузі АПК на 2018 рік, тис. грн.*

Найменування згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету	Сума, млн.грн	%
Міністерство аграрної політики та продовольства України	14,2	100
Апарат Міністерства аграрної політики та продовольства України	6,8	48,2
Загальне керівництво та управління у сфері агропромислового комплексу	0,1	1,15
Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів	0,07	0,47
Дослідження, прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері розвитку агропромислового комплексу, підготовка наукових кадрів, наукові розробки у сфері стандартизації та сертифікації сільськогосподарської продукції, дослідження та експериментальні розробки у сфері агропромислового комплексу	0,2	0,94
Підвищення кваліфікації фахівців агропромислового комплексу	0,02	0,15
Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі	0,005	0,04
Фінансова підтримка розвитку фермерських господарств	1,0	7,1
Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників	0,9	6,7
Державна підтримка галузі тваринництва	4,0	28,3
Державне агентство рибного господарства України	0,4	2,9
Державне агентство лісових ресурсів України	0,3	2,2
Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів	4,7	33,4

Джерело: [10]

Аналізуючи табл. 4, акцентуємо, що, основну частину коштів закладених в Держбюджет на підтримку АПК протягом 2018 року - 4 млрд. грн., або 28,3 % від всіх ресурсів спрямовано на підтримку тваринництва. На другому місці за обсягами фінансування - підтримка фермерства - на цей напрямок господарювання виділено 1 млрд. грн., що складає 7,1% від загального обсягу фінансування, а також програма «Надання кредитів фермерським господарствам», на реалізацію якої призначено витратити 43 млн. грн.. Програма «Фінансова підтримка сільгоспвиробників» профінансована в сумі 945 млн. грн., що склало 6,7 % загального обсягу фінансування на 2018 рік [10]. Також варто зазначити, що такі важливі для розвитку АПК напрямки, як: дослідження, прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері розвитку агропромислового комплексу, підготовка наукових кадрів, наукові розробки у сфері стандартизації та сертифікації сільськогосподарської продукції, дослідження та експериментальні розробки у сфері агропромислового комплексу, складають лише 0,94 % бюджету АПК, на підвищення кваліфікації фахівців агропромислового комплексу заплановано взагалі 0,15 %, що є вкрай мізерним фінансуванням. Практика сучасного стану державної підтримки аграріїв в Україні показує, що існує ще багато прогалин, які необхідно доопрацювати, зважаючи на наукову роботу, інноваційні технології, підтримуючи Розпорядження № 279-р від 6 квітня 2011 року Концепцію

реформування і розвитку аграрної освіти та науки. Відповідно до якої першочерговим є питання проблеми підготовки висококваліфікованих кадрів, фахівців з вищою освітою та впровадження вітчизняних наукових розробок в агропромислового комплексі, зроблено певний акцент на те, що сучасний стан економіки країни потребує поглиблення співпраці центральних та місцевих органів виконавчої влади у вирішенні питань функціонування і розвитку аграрної освіти та науки, створення нової системи інноваційного розвитку агропромислового сектору «аграрна освіта - аграрна наука - аграрне виробництво» [9].

Чільне місце займає наукове і кадрове забезпечення. Підписання меморандумів про спільну діяльність з науково-дослідними установами та освітніми закладами. Для здійснення в АПК позитивних економічних, соціальних і екологічних зрушень, забезпечення ефективного функціонування суб'єктів аграрної сфери і розвитку сільських територій необхідно створити інноваційні агропарки як багатопрофільну інноваційну структуру, орієнтовану на інтеграцію інтелектуального потенціалу аграрної науки і створення умов для просування в агропромисловий сектор сучасних наукових ідей, технологій і методів управління, ключовими джерелами фінансування якої можуть бути кошти державного і місцевих бюджетів, кошти за господарськими договорами, від підприємницької діяльності, надання платних науково-технічних послуг, грантів різного рівня. Основу його діяльності становить інкубатор агробізнесу, де об'єднуються інноваційні малі ферми і підприємства - початківці, інноваційні підприємства з модернізації, технічного переозброєння виробничих об'єктів Одним із перспективних напрямів державної політики у сфері навчання суб'єктів обслуговуючої сільськогосподарської кооперації є розвиток сільськогосподарської дорадчої діяльності. Сільськогосподарська дорадча діяльність - сукупність дій та заходів, спрямованих на задоволення потреб особистих селянських та фермерських господарств, господарських товариств, інших сільськогосподарських підприємств усіх форм власності і господарювання, а також сільського населення в підвищенні рівня знань та вдосконаленні практичних навичок прибуткового ведення господарства [10, с. 100].

Згідно із законом основними завданнями та методами дорадчої діяльності є: підвищення рівня знань і вдосконалення практичних навичок прибуткового ведення господарства суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сільській місцевості, та сільського населення в умовах ринкової економіки; надання суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність у сільській місцевості, та сільському населенню дорадчих послуг з питань економіки, технологій, управління, маркетингу, обліку, податків, права, екології тощо; надання дорадчих послуг органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування з питань підготовки та реалізації планів соціально-економічного розвитку, формування громадянського суспільства; поширення та впровадження у виробництво сучасних технологій, новітніх досягнень науки і техніки; сприяння розвитку несільськогосподарського в сільській місцевості, у тому числі сільського зеленого туризму, зайнятості сільського населення тощо; робота з сільською молоддю, ініціювання та реалізація молодіжних програм тощо [10, с.101].

Сьогодні в Україні розпочато формування центрів трансферу технологій (фактично вони вже створенні в НАН України та низці науково-дослідних інститутів, у деяких університетах тощо), діє мережа центрів науково-технічної інформації. У межах їх діяльності доцільно організувати тренінги зі створення спін-оф компаній, допомагати науковцям у написанні якісних бізнес-планів, здатних зацікавити інвесторів. Продовжуючи цю тенденцію, державі необхідно активізувати виконання своїх посередницьких функцій для поєднання науковців – носіїв наукових результатів з потенційними інвесторами; всебічно сприяти створенню в країні сприятливого для інновацій бізнес-середовища та підвищенню рівня інноваційної культури суспільства.

Вважаємо даний підхід реальною основою соціально-економічних перетворень аграрної галузі, що спрямує вихід на нову траєкторію розвитку та конкурентоспроможності національного продукту.

Досить актуальним впровадженням на даний момент часу є Навчально-науково-виробничий комплекс «Всеукраїнський науково-навчально-виробничий консорціум». Інституційне утворення функціонує згідно рішення Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 року №546, й до складу його входять: 4 науково-дослідних станції, 7 коледжів, які знаходяться на теренах Вінницької області.

На сьогодні у сфері навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення є створення відповідних умов для формування та розвитку професійно - комунікативних мереж для активізації інтелектуального та професійного розвитку викладачів навчальних закладів. Також інноваційним запровадженням є: створення єдиної інформаційної системи і бази даних ресурсного забезпечення навчальних та наукових, науково-дослідних підрозділів Засновників (Учасників) Консорціуму; координація планомірного оснащення науково-дослідної, навчально-лабораторної та експериментально-виробничої бази наукових установ та підприємств сучасним лабораторним

устаткуванням, сільськогосподарською, обчислювальною, мікропроцесорною та копіювальною технікою, засобами оргтехніки; спільне використання сучасного устаткування та створення спільних кафедр з метою проведення занять за сучасними напрямками розвитку аграрної освіти та науки, біоенергетики, біотехнологій, селекції та насінництва тощо.

Проведення наукових та науково-дослідних робіт в галузі сільського господарства, здійснення апробацій, розмноження та впровадження у виробництво нових сортів сільськогосподарських культур та виведення нових порід сільськогосподарських тварин, здійснення наукової та науково-технічної діяльності, надання послуг та виконання робіт з використанням найновіших досягнень науки та техніки для підприємств та установ аграрної сфери та інших форм власності, інтеграція наукової, навчальної і виробничої діяльності втілена в статутній діяльності Консорціуму, є визначальним мегатрендом інноваційного розвитку галузі. Активізація інноваційної діяльності в аграрній сфері України є актуальною й необхідною передумовою забезпечення та утримання конкурентних переваг країни, оскільки сучасний аграрний сектор економіки трансформується в наукомістку галузь виробництва.

Інноваційні перетворення є надзвичайно важливими для подальшого функціонування аграрного сектору. Першоджерелом інновацій є система аграрної освіти і науки, яка, будучи основою формування конкурентоспроможності агропромислового комплексу України, потребує значного реформування відповідно до вимог часу [6, с.6].

Необхідність перебудови мережі регіональних установ і підприємств, що здійснюють трансфер знань, наукових розробок та інновацій стали важливим аспектом функціонування сучасної економіки і є потужною силою, трендовим поступом, що визначає майбутні вектори розвитку соціуму. Зокрема це стосується системи науково-дослідних господарств та відокремлених структурних підрозділів.

У відокремленому структурному підрозділі «Науково-дослідне господарство «Агрономічне»» Вінницького національного аграрного університету сформуванні тематики наукових досліджень, дослідницького напрямку, що спрямовуються у практичну площину. Студентами розробляються й опрацьовуються плани та завдання, які впливають із довгострокових пріоритетів розвитку держави та сільськогосподарської галузі, що в подальшому зможуть забезпечити нарощення обсягу виробництва якісної сільськогосподарської продукції та сприяти збільшенню її експорту. Діючі навчально-наукові дослідницькі студентські формування працюють над сучасним обробітком ґрунту, проблемами сортонасінництва, вирощування сільськогосподарських культур, впроваджуючи органічне землеробство, яке базується на ефективному використанні сівозмін, органічних добрив, біологічних методів регулювання кількості шкідників, збудників хвороб, застосуванні особливих методів обробітку ґрунту, поєднуючи при цьому набуті знання з практичними навичками відповідно напрямку інноваційного розвитку агропромислового сектору «аграрна освіта - аграрна наука - аграрне виробництво».

Висновки. На підставі проведеного аналізу можемо зазначити що, нинішній стан державної підтримки розвитку АПК потребує значного удосконалення щодо розміру компенсацій та дотацій, які не відповідають вимогам сьогодення. Мізерні відсоткові пункти не створять умов для впровадження інноваційних технологій в агропромисловому комплексі та розвитку сільського господарства. Державне управління галузі АПК потребує проведення ряд дієвих реформ, які будуть містити низку взаємопов'язаних та структурованих заходів для ефективної та результативної підтримки даного напрямку. На наше переконання, державна підтримка галузі АПК відповідно до Державного бюджету України в 2018 році не відображено шереду проблемних питань, оскільки основа - розвиток інноваційних технологій та підготовка наукових кадрів ледь більше 1% загальних видатків.

Проте, на нашу думку, визначальним мегатрендом інноваційного розвитку галузі є інституційне утворення Навчально-науково-виробничий комплекс «Всеукраїнський науково-навчально-виробничий консорціум» в поєднанні із структурними підрозділами, на базі яких проводяться наукові та науково-дослідні роботи в галузі сільського господарства, здійснюються апробації, розмноження та впровадження у виробництво нових сортів сільськогосподарських культур й виведення нових порід сільськогосподарських тварин, здійснюється наукова та науково-технічна діяльність, надаються послуги та виконуються роботи з використанням найновіших досягнень науки та техніки для підприємств та установ аграрної сфери та інших форм власності.

Таким чином, поєднуючи державну підтримку розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності, зважаючи на наукову роботу, інноваційні технології, підтримуючи Розпорядження № 279-р від 6 квітня 2011 року Концепцію реформування і розвитку аграрної освіти та науки щодо підготовки висококваліфікованих кадрів, фахівців з вищою освітою та впровадження вітчизняних наукових розробок в агропромисловому комплексі, зроблено певний акцент на те, що сучасний стан економіки

країни потребує поглиблення співпраці центральних та місцевих органів виконавчої влади у вирішенні питань функціонування і розвитку аграрної освіти та науки. Створення нової системи інноваційного розвитку аграрного сектору забезпечить динамічний розвиток галузі. Головною умовою має стати постійне оновлення технологій, широке використання новітніх наукових розробок та достатнє фінансове забезпечення інноваційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Гудзинський О.Д. Формування системи інвестиційного забезпечення стратегічного розвитку сільськогосподарських підприємств / О. Д. Гудзинський // Зб. наук. пр. Таврійського державного агротехнічного університету. - 2013. - № 4. - С. 5-8.
2. Гудзь О. Є. Роль інновацій щодо забезпечення конкурентоспроможності та ефективності підприємства // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. Харків: ХНТУСГ, 2015 р. Вип. 161. С. 3– 11.
3. Голубовська О.А. Економіка України: фінансово-економічні проблеми інноваційного розвитку: монографія / О.А. Голубовська ; відп. ред. В. Ф. Беседін, А. С. Музиченко. – Київ : НДЕІ, 2012. 478 с.
4. Дацій О.І. Фінансове забезпечення інновацій в агропромисловому комплексі України // Проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку. - 2011. - № 1. - С. 65-76.
5. Жидяк, О.Р. Державна підтримка інноваційної діяльності підприємств аграрної сфери] / О. Р. Жидяк // Інноваційна економіка. – 2013. – № 1. – С. 80-83. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/inek_2013_1_22.pdf.
6. Калетнік Г.М. Науково-навчально-виробничий комплекс як концепція механізму переходу агропромислового виробництва на інновації-модель господарювання / Г.М. Калетнік // Економіка АПК. - 2013. - № 9. - С. 5-11.
7. Курило В.І. Про зміст і співвідношення деяких аграрних дефініцій / В.І. Курило // Економіка АПК. - К., 2014. - № 2. - Проблеми економічної теорії. - С. 87-92.
8. Інноваційна діяльність в аграрній сфері : інституціональний аспект : монографія / П.Т. Саблук, О. Г. Шпикуляк, Л. І. Курило та ін. - К. : ННЦ «ІАЕ», 2010. - 706 с.
9. Про схвалення Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки: розпорядження КМУ від 6 квітня 2011 р. № 279 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/279-2011-%D1%80>.
10. Прокопець Л.В. Підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / Л. В. Прокопець // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2016. - Т. 21, Вип. 6. - С. 99-102. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_6_22
11. Закон України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» Електронний ресурс Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2246-19>
12. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: [стат. щоріч. за 2000–2017рр.]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm

References:

1. Hudzynskiy, O. D. (2013). *Formation of the Investment Support System for Strategic Development of Agricultural Enterprises*. [Formation of the system of investment support for strategic development of agricultural enterprises / Sb. sciences Ave Tavria State Agrotechnical University] Zb. nauk. pr. Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnichnoho universytetu,. 4, pp. 5-8 [Ukrain].
2. Hudz, O. Ye. (2015). *The Role of Innovations in Ensuring Competitiveness and Efficiency of an Enterprise*. [The Role of Innovations in Ensuring Competitiveness and Efficiency of an Enterprise] Visnyk KhNTUSH: Ekonomichni nauky, 161, pp. 3– 11 [Ukrain.].
3. Holubovska, O. A. (2012). *Ekonomika Ukrainy: finansovo-ekonomichni problemy innovatsiinoho rozvytku*. [The Economics of Ukraine: Financial and Economic Problems of Innovation Development], NDEI, Kyiv, p. 478 [Ukrain].
4. Datsii O.I. (2011). *Finansove zabezpechennia innovatsii v ahropromyslovomu kompleksi Ukrainy* [Financial support of innovations in the agro-industrial complex of Ukraine] 1. pp. 65-76 [Ukrain].
5. Zhydiak, O. R. (2013). *State support of innovative activity of enterprises of agrarian sphere*. [State support of innovative activity of enterprises of agrarian sphere] *Innovative economy*, 1, p. 80-83, [Ukrain].
6. Kaletnik H.M. (2013). *Naukovo-navchalno-vyrobnychiy kompleks yak kontseptsiia mekhanizmu perekho-du ahropromysloвого vyrobnytstva na innovatsi- inu model rozvytku*. [Scientific-educational production complex as a concept of the mechanism of transition of agro-industrial production to innovation-model of management.] *Ekonomika APK*, 9. p.p. 5-11 [Ukrain].
7. Kurylo V.I.(2014). *Pro zmist i spivvidnoshennia deiakykh ahrarnykh defynitsii*. [On the content and the coincidence of some agar definitions] *Ekonomika APK*, 2. pp. 87-92 [Ukrain].

8. Sabluk, P. T. & Shpykuliak, O. H. & Kurylo, L. I. (2010). Innovatsiina diialnist v ahrarnii sferi : instytutsionalnyi aspekt [Innovative activities in the agrarian sector: the institutional aspect.]. Kyiv: NNTs «IAE». p. 706 [Ukrain].
9. Cabinet of Ministers of Ukraine. *On Approval of the Concept of Reform and Development of Agrarian Education and Science. [On the Approval of the Concept of Reform and Development of Agrarian Education and Science]*. (2011). Retrieved from: [ttp://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/279-%D1%80](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/279-%D1%80).
10. Prokopets L.V. (2016) *Pidvyshchennia konkurentospromozhnosti silskohospodarskykh pidpriemstv [Increasing the Competitiveness of Agricultural Enterprises]* Odessa National University. Series: Economics.21, 6. – p.p 99-102. [Ukrain].
11. The Verkhovna Rada of Ukraine. *On the State Budget of Ukraine for 2018. [On the State Budget of Ukraine for 2018]*. (2017). Retrieved from: zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2246-19
12. Scientific and innovative activity in Ukraine, [Scientific and innovative activity in Ukraine]. Stat. annually for 2000-2017. Retrieved from: www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm

Інформація про автора

ГРИЦУК НАДІЯ ВІКТОРІВНА - асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Вінницького національного аграрного університету (21008, м.Вінниця, вул. Сонячна,3, e-mail: nagro1266@rambler.ru)

ГРИЦУК НАДЕЖДА ВІКТОРОВНА - асистент кафедри фінансов, банковского дела и страхования, Винницкого национального аграрного университета (21008, г. Винница, вул..Сонячна, 3, e-mail: nagro1266@rambler.ru)

HRYSUCHUK Nadiya VIKTORIVNA - assistant of the Department of Finance, Banking and Insurance, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3 Soyanchaya St., e-mail: nagro1266@rambler.ru)

